

5. Пуцько Б. Проблеми еколого-економічного менеджменту довкілля// Економіка України. – 2001, № 8.

6. Трегубчук В., Веклич О. Необхідність еколого-економічної моделі ринкових реформ в Україні// Економіка України. – 1997, № 4.

УДК 630*624

Асист. В.З. Холявка – УкрДЛТУ

КОНКУРСНІ УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ ДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ НА ТОРГАХ

З метою отримання додаткового доходу підприємствами лісового господарства через реалізацію стиглих лісів на конкурсних умовах запропоновано формулу розрахунку суми кореневої плати за деревину лісових порід на окремій лісосіці. Наведено методичку проведення лісових торгів.

V.Z. Holyavka – USUFWT

Competitive principles of realization of forest resources of state significance at the auctions

With the purpose of obtaining additional income by forest enterprises by means of mature forests realization under competitive conditions, this article proposes the formula of the sum calculation of the stumpage price on the wood of forest species on the given cutting area and gives the methodic of forest auctions realization.

В Україні здійснюється перебудова економіки на принципах ринкової економічної системи господарювання. Однією з форм реалізації лісових ресурсів постійним і тимчасовим лісокористувачам є їх продаж на конкурсних засадах (торгах).

Згідно Лісового кодексу України, прийнятого Постановою Верховної Ради України 21 січня 1994 року, користування земельними ділянками лісового фонду може бути постійним або тимчасовим.

У постійне користування земельні ділянки лісового фонду надаються спеціалізованим лісгосподарським підприємствам, іншим підприємствам, установам, організаціям, в яких створено спеціалізовані підрозділи для ведення лісового господарства. У тимчасове користування за погодженням з постійними лісокористувачами земельні ділянки лісового фонду можуть надаватися підприємствам, установам, організаціям, об'єднанням громадян, релігійним організаціям, громадянам України, іноземним юридичним особам та громадянам для спеціального використання лісових ресурсів, потреб мисливського господарства, культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей та проведення науково-дослідних робіт.

Плата за спеціальне використання деревини від рубань головного користування і живиці справляються за "Таксами на деревину лісових порід, що відпускаються на пні, і на живицю", які затверджені Постановою Кабінету Міністрів України 20 січня 1997 року, № 44. Нові лісові такси за своєю будовою нагадують попередній прейскурант 07-01-02. Як нові, так і старі лісові такси побудовані на теоретичних засадах, притаманних адміністративно-командній системі господарювання. Вони не стимулюють раціональне викорис-

тання ресурсів деревини і живиці, не дають змоги організувати лісогосподарське виробництво на принципах самофінансування і самоокупності. Стимулююча функція діючих такс послаблена ще тим, що відповідно до Лісового кодексу України 80 відсотків кореневої плати за деревину і живицю спрямовується у державний бюджет, а 20 відсотків – в місцевий бюджет. Таким чином підприємства лісового господарства позбавлені дієвого стимулюючого впливу, оскільки вилучені кошти не надходять на їх розрахунковий рахунок. Крім того, дієві лісові такси мають інші недоліки, зокрема:

- незважаючи на те, що в основу побудови діючих лісових такс покладена рентно-затратна концепція, вони не забезпечують вилучення ренти, оскільки не пов'язані з діючими цінами на деревину і живицю;
- в умовах динамічної інфляції, яка має місце в економіці України протягом останніх чотирьох років, зафіксовані у преїскуранті нормативи плати за спеціальне використання деревини і живиці не тільки не виконують стимулюючу функцію, але і планово-облікову. Таким чином, вони не сприяють достатньому накопиченню коштів на відтворення та охорону лісових ресурсів;
- недостатньо обґрунтована диференціація лісових такс за деревними породами;
- занижений рівень кореневої плати на дрова, оскільки для диференціації лісових такс прийняті старі цінові співвідношення на круглі лісоматеріали;
- не враховується попит на деревину на внутрішньому та зовнішньому ринках;
- не враховуються витрати на заготівлю деревини і живиці.

Реалізація стиглих лісів на конкурсних умовах (на торгах) лісокористувачам призведе до зростання плати за лісові ресурси.

Лісові торги, які передбачені Лісовим кодексом України, є першим серйозним кроком для трансформації лісового господарства України в ринкову економічну систему. Вони організовуються з метою запровадження ринкового механізму розподілу лісових ресурсів державного значення між лісокористувачами та мобілізації додаткових коштів на відтворення та охорону лісів України. Предметом лісових торгів є продаж права на тимчасове користування земельними ділянками лісового фонду для заготівлі деревини і добування живиці. На нашу думку, при проведенні лісових торгів торговими одиницями можуть бути: земельні ділянки лісового фонду; групи дерев; окремі дерева, відведені в натурі відповідно до вимог "Правил відпуску деревини на пні, рубань лісу, відтворення, охорони і захисту лісів, догляду за лісом, заготівлі технічної та лікарської сировини, інших продуктів лісу, а також користування земельними ділянками лісового фонду". Продавцями торгових одиниць виступають місцеві Ради народних депутатів за погодженням з постійними лісокористувачами. Покупцями торгових одиниць можуть бути всі категорії лісокористувачів.

Стартова ціна на окремі торгові одиниці встановлюється не нижче діючих такс, з урахуванням кон'юнктури на ринку лісоматеріалів та затрат на організацію і проведення лісових торгів.

В умовах ринкової економіки коренева плата за деревину визнається, головним чином, на основі рентної концепції. Оскільки в Україні здійснюється перебудова національної економіки на принципах ринкової економічної системи господарювання, ця концепція пропонується нами для

розробки нормативів кореневої плати за деревину, що відпускається в рубання головного користування. Суму кореневої плати за деревину лісових порід на окремі лісосіки, яка відведена для рубання головного користування, пропонується розраховувати за такою формулою:

$$Ц = \sum_{i=1}^n \left(Z_i - S_i - \frac{K_i \cdot p}{100} \right),$$

де: n – число компонентів лісових ресурсів; Z_i – ринкова ціна продукції, заготовленої з i -го компоненту лісових ресурсів (без податку на додану вартість); S_i – повна собівартість продукції (включаючи транспортні витрати), заготовленої з i -го компоненту лісових ресурсів (без кореневої плати); K_i – капітал, що необхідний на заготівлю продукції з i -го компоненту лісових ресурсів; p – банківський відсоток.

Організація лісових торгів проводиться у формі аукціону або конкурсу. Вибір форми лісових торгів залежить від кількості покупців на одну товарну одиницю і способу їх участі у торгах. Продаж торгових одиниць на аукціоні полягає у прямій передачі права тимчасового користування земельними ділянками лісового фонду покупцю, який запропонував у ході торгів найвищу ціну. Продаж торгових одиниць за конкурсом полягає у передачі права тимчасового користування земельними ділянками лісового фонду покупцю, який запропонував найкращі умови щодо організації лісозаготівель і лісовідновлення, або за рівних умов – найвищу ціну. Друга форма лісових торгів, на нашу думку, є більш прогресивною і дає можливість вибирати дійсно кращий варіант реалізації лісових ресурсів. При цьому конкурс пропонується здійснювати у два етапи. На першому етапі оголошується попередній переможець конкурсу. При цьому інформація про його пропозиції доводиться до всіх учасників конкурсу. Якщо протягом п'яти робочих днів не надходять додаткові пропозиції щодо ціни, організації лісозаготівлі та лісовідновлення, ефективної переробки лісосировинних ресурсів, то попередній переможець оголошується остаточною і таким, що купив торгову одиницю. При наявності інших пропозицій проводиться додаткове засідання торгової інспекції, на якому за результатами розгляду додаткових пропозицій визначається остаточною переможець.

Кошти, отримані за придбані на торгах одиниці, розподіляються таким чином. Сума кореневої плати, що входить у стартову ціну торгової одиниці, відраховується у державний і місцевий бюджети відповідно до вимог Лісового кодексу України. Сума торгової лісової надбавки (включає затрати на організацію і проведення лісових торгів та нормативний прибуток) перераховується на рахунок ЛТК (лісової торгової комісії). Решта виручених коштів розподіляється таким чином: посередникам – 10 %, постійним лісокористувачам – 90 %.

Після повної оплати торгової одиниці покупцю виписується лісорубний квиток, який дає право на заготівлю деревини і живиці. Тимчасовий лісокористувач з моменту одержання лісорубного квитка і до здачі лісосіки, несе відповідальність за всі лісопорушення згідно з чинним законодавством.

На нашу думку, реалізація стиглих лісів на конкурсних умовах дозволить накопичити додаткові кошти на відтворення та охорону лісів, створить умови для відновлення, охорони, захисту, використання та відтворення лісів, охорони рідкісних видів флори і фауни. Вона буде сприяти ефективному використанню лісових ресурсів та провадженню природоохоронних технологій.

УДК 630*6

Асист. Ю.В. Муравйов, канд. екон. наук – УкрДЛТУ

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ МИСЛИВСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА У ДЛГО "ЛЬВІВЛІС"

Розглядаються особливості ведення мисливського господарства у ДЛГО "Львівліс", а також подаються можливі шляхи покращення еколого-економічного стану ведення мисливського господарства.

Yu.V. Muravjov – USUFWT

The peculiarities of hunting enterprises activity in DLGO "Lvivlis"

The peculiarities of hunting enterprises activity in DLGO "Lvivlis" are described in this article, possible ways of improving of ecologic-economical state of hunting enterprises activity are introduced in this article too.

Провідне місце у діяльності ДЛГО "Львівліс" посідає ведення мисливського господарства. Дане об'єднання є найбільшим користувачем мисливських угідь у Львівській області.

Мисливсько-господарська діяльність є унікальною за своєю суттю. Особливість її полягає в тому, що враховуючи сучасні методи його ведення в лісових масивах, мисливське господарство існує на стику різних видів діяльності, таких як: лісове господарство, рибне господарство, побічне користування, туризм, сільське господарство та ін. У практиці ведення мисливського господарства його результати дуже часто залежать від суміжних видів діяльності, які можуть мати як позитивні, так і негативні впливи. Ще однією особливістю є те, що для мисливсько-господарського виробництва характерним є досить довгий виробничий цикл, а на кінцеві результати суттєво впливають природно-кліматичні умови.

З переходом народного господарства України до ринкових відносин, суттєву роль у веденні мисливського господарства відіграє економічний механізм, нормативно-правове забезпечення та податкова система.

Протягом 2001 р. ведення мисливського господарства у Львівській обл. здійснювали 62 користувачі мисливських угідь. Загальна площа мисливських угідь, закріплених за двадцятьма підприємствами об'єднання "Львівліс", збільшилась і становить – 616,8 тис. га. Чисельність працівників зайнятих у мисливському господарстві станом на 01.01.2002 р. становить 170 штатних працівників, в тому числі: 21 мисливствознавців, 114 егерів. На одного егеря припадає 5,4 тис. га угідь. Крім того, контроль за веденням мисливського господарства користувачами мисливських угідь, в усіх районах області, здійснює 20 районних мисливствознавців, які також входять в штат відомчих підприємств.